

Spolek na podporu nezávislé justice v ČR Šalamoun

111 21 Praha 1, P. O. Box 383

IČ 63837714

registrace pod sp. zn. L 6401 u Městského soudu v Praze

www.spoleksalamoun.com

ID datové schránky: g4kvibk

tel. +420602262445; e-mail: spoleksalamoun@spoleksalamoun.com

Ústavní soud České republiky

660 83 Brno, Joštova 8

datovou schránkou

sp. zn. **IV. ÚS 2773/20**

V Praze dne 8. 8. 2021

Motto:

„(...) jedna z podmínek ústavně konformního provedení metody pachové identifikace spočívá v reflektování aktuálních vědeckých poznatků, tj. že jen taková metoda pachové identifikace, která je provedena v souladu s aktuálním vědeckým poznáním, je ústavně konformní.“

(z nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1098/15 ze dne 22. 3. 2016)

Amicus curiae brief ve věci ústavních stížností Martina Skalického a Miloše Zezuly projednávaných ve spojeném řízení pod sp. zn. IV. ÚS 2773/20

Vážení soudci Ústavního soudu,

dovolujeme si navázat na naše předchozí podání ze dne 3. 11. 2020, zaslané Ústavnímu soudu jako amicus curiae brief ve věci sp. zn. **IV. ÚS 2773/20** (v příloze). Činíme tak proto, abychom upozornili Ústavní soud na zcela zásadní, další skutečnosti.

Je nám známo, že ve věci stěžovatelů a odsouzených Martina Skalického a Miloše Zezuly proběhlo řízení o návrhu na povolení obnovy řízení podle § 278 tr. řádu., kterému nebylo vyhověno, a to i přesto, že novou skutečností byl znalecký posudek znaleckého ústavu České zemědělské univerzity v Praze, který jako znalecký ústav zapsaný v oddílu II. seznamu znaleckých ústavů (kdy tento znalecký ústav v České republice je oprávněn jako jediný posuzovat zvláště závažné případy či případy hodné vědeckého posouzení), **v tomto svém**

ústavním znaleckém posudku v bodě 7 konstatoval, že:

„...pokud byla pachová identifikace prováděna v souladu s pokynem ŘSPP PP ČR č. 9/2009, v žádném případě nelze tyto výsledky považovat za věrohodné.“

Přitom jedním ze stěžejních pilířů odůvodnění nalézacího soudu, tedy Krajského soudu v Brně, pobočka Zlín, proč obnovu řízení nepovolil, byla následující uveřejněná slova předsedy senátu JUDr. Jiřího Dufka:

„Já chovám psy velkou část svého života, takže vím, že ten pes ví o mě všechno a zná každý můj pohyb... Posudek a předchozí zpráva nebylo ničím, co by mohlo přesvědčení soudu zpochybnit. Není možné prostě, jaksi bez dalšího odmítnout tuto metodu jako celek... pokud ten ústav v tom posudku učinil, překročil rubikon... vše je na OČTŘ nikoliv na svých dojmech a pocitech...“

Důkaz:

Na základě tohoto ústního a následně také písemného odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí návrhu na obnovu řízení tak nastal naprosto bezprecedentní stav, který za 27 let činnosti spolku Šalamoun nepamatujeme: laický názor soudce byl povýšen nad odborné závěry vědců (sic!).

Špičková elita české vědecké odborné veřejnosti, za podpory autorit světové vědecké veřejnosti, totiž vydala prohlášení, které zasíláme Ústavnímu soudu v příloze a jehož preambule zní:

„Prohlášení vědců k metodě pachové identifikace, prováděné za použití psů Policie ČR. My níže podepsaní zástupci vědecké odborné veřejnosti prohlašujeme s plnou zodpovědností, že metoda pachové identifikace tak, jak byla prováděna Policií ČR na

území České republiky do 1. 4. 2018 je z vědeckého hlediska zcela nevěrohodná. Postup, kdy je psovod dopředu informován o pozici jednotlivých vzorků, odporuje aktuálním vědeckým poznatkům. V tomto ohledu panuje naprostý názorový soulad, a to nejen v relevantní komunitě české, ale i mezinárodní. V případě potřeby jsme připraveni poskytnout potřebné informace soudům, státním zastupitelstvím, policii, i obhájcům.“

Důkaz: prohlášení vědců (v příloze)

Signatáři tohoto prohlášení jsou:

Prof. Ing. Iva Langrová, Ph.D.

děkanka Fakulta potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Prof. Ing. Michal Příbyl, Ph.D.

děkan VŠCHT Praha, Fakulta chemicko – inženýrská

Prof. Ing. Luděk Bartoš, DrSc.

zakladatel a dlouholetý vedoucí Oddělení etologie Výzkumného ústavu živočišné výroby, v.v.i. v Praze a profesor na Katedře etologie a zájmových chovů Fakulta potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Prof. RNDr. Štěpán Urban, CSc.

VŠCHT Praha, FCHI, bývalý vedoucí Ústavu analytické chemie a bývalý vedoucí vědecký pracovník Heyrovského ústavu, vede forenzní olfaktorický výzkum a je zakladatelem olfaktoriky v ČR, mezinárodní spolupráce v pachové problematice

Prof. Ing. Vladimír Setnička, Ph.D.

VŠCHT Praha, Fakulta chemicko – inženýrská, vedoucí ústavu analytické chemie

Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.

vedoucí Katedry etologie a zájmových chovů Fakulty potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Doc. Ing. Jitka Bartošová, Ph.D.

vedoucí oddělení etologie Výzkumného ústavu živočišné výroby, v.v.i. v Praze a katedra etologie a zájmových chovů Fakulty potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Prof. RNDr. Marie Korabečná, Ph.D.

Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, Ústav biologie a lékařské genetiky 1. LF UK a VFN, forenzní genetik, pracuje i na problematice dotykových stop

Prof. PhDr. Jiří Straus, DrSc.

Vysoká škola finanční a správní, proděkan pro výzkum a publikační činnost, vedoucí katedry kriminalistiky a forenzních disciplín

Ing. Ludvík Pinc, Ph.D.

vedoucí Centra pro výzkum chování psů, Katedra etologie a zájmových chovů Fakulty potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Ing. Milena Santariová, Ph.D.

katedra etologie a zájmových chovů Fakulty potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze

Prof. RNDr. Jaroslav Flegr, CSc.

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra filosofie a dějin přírodních věd

Prof. RNDr. Daniel Frynta, Ph.D.

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra zoologie, poradce pro studium specializace Ekologie a etologie

Prof. RNDr. Stanislav Komárek, Dr.

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra filosofie a dějin přírodních věd

Ve zcela totožném duchu prohlášení o nevěrohodnosti metody pachové identifikace tak, jak byla prováděna, se vyjádřili zástupci světové odborné vědecké veřejnosti, například:

prof. Larry Myers

Auburn University, Alabama

prof. Adee Schoon

Leiden University, Nizozemsko

prof. Ádam Miklosi

Eötvös Loránd University, Budapešť

prof. Tadeusz Jezierski

vedoucí oddělení chování zvířat Ústavu genetiky a chovu zvířat Polské akademie věd v Jastrzębiec u Varšavy

Výše uvedené je nutné aplikovat v kontextu nálezu Ústavního soudu sp. zn. **IV. ÚS 1098/15**, totiž, že jedna z podmínek ústavně konformního provedení metody pachové identifikace spočívá v reflektování aktuálních vědeckých poznatků, tj. že jen taková metoda pachové identifikace, která je provedena v souladu s aktuálním vědeckým poznáním, je ústavně konformní.

Proto je nutno odmítnout zažitý mýtus, obsažený bohužel i v závěrech Ústavního soudu, například v usnesení sp. zn. **IV. ÚS 41/20** ze dne 15. 12. 2020, v jeho bodě 26:

*„Jen obecně může Ústavní soud zopakovat, že není úlohou obecných soudů ani jeho vlastní úlohou **působit jako arbitr odborných vědeckých sporů** (s výjimkou těch právních) a jako rozhodčí mezi různými názory expertů. Odborné stanovisko, které zastává stěžovatel, **je dosud zastáváno jednou konkrétní skupinou odborníků** a nebylo dosud podrobena zevrubné, korektní a objektivní multioborové diskusi, přičemž není v domácích poměrech bez oponentury, o čemž svědčí mimo jiné i znalecký posudek, jemuž byla metoda pachové identifikace ve stěžovatelově věci podrobena a který její závěry potvrdil.“*

Je totiž nutno upozornit, a to podle „Prohlášení elity odborné vědecké veřejnosti“, i za podpory světové odborné veřejnosti, že **k žádnému vědeckému sporu nedochází a nikdy nedocházelo**, neboť podle signatářů prohlášení z různých fakult vysokých škol panuje naprostý názorový soulad nejen v relevantní české vědecké komunitě, ale i komunitě mezinárodní (sic!).

Ústavní soud se k metodě pachové identifikace opakovaně vyjadřoval a za stěžejní a často citovaný je považován nálezu sp. zn. **IV. ÚS 1098/15**, který v bodě 21 označuje metodu pachové identifikace za metodu kriminalistické techniky (srov. Straus, J., Kloubek, M. Kriminalistická odorologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 9 – 11). Je nutno zmínit, že prof. PhDr. Jiří Straus, DrSc., je též signatářem „prohlášení vědců“ (v příloze).

Přesto v řadě svých usnesení (např. sp. zn. **IV. ÚS 41/20**, shora), Ústavní soud odmítl posoudit, zda (zpochybňovaná) metoda pachové identifikace byla provedena v souladu s aktuálním vědeckým poznáním a zda tedy byla ústavně konformní.

Je to přitom stát, na jehož straně leží důkazní břemeno v trestním řízení, jestliže má být vydáno rozhodnutí o vině a trestu obviněného, tedy rozhodnutí, které typově zcela fatálním způsobem zasahuje do života jednotlivce tím, že ho zbavuje osobní svobody pro spáchání trestného činu.

Ačkoliv z veřejných zdrojů není dohledatelné, že by k podobnému precedentu (prohlášení odborné vědecké veřejnosti) došlo v České republice, je nám znám případ z roku 2003 v USA, kde poté, kdy zcela obdobně zástupci odborné vědecké veřejnosti konstatovali, že při odběru tzv. vzorku DNA může dojít k jeho zkreslení, a tedy špatnému vyhodnocení, vůbec nebylo nutné činit podobné prohlášení odborné vědecké komunity jako v ČR, nýbrž justiční orgány napříč USA nechaly tyto případy revokovat.

Proto plédujeme za to, že již nazrál čas, aby česká justice (Ústavní soud nevyjímaje) skutečně respektovala aktuální vědecké poznání podle celosvětového vědeckého výzkumu, a to i v intencích prohlášení odborné vědecké veřejnosti (a ne aby se jenom schovávala za frázovitě floskule), tedy aby konečně přiznala, že provádění metody pachové identifikace způsobem do 1. 4. 2018 bylo nevěrohodné a odporující aktuálnímu vědeckému poznání, a aby dala v takových několika (velmi sporných) případech právo odsouzeným domoci se svého nezadatelného základního práva na spravedlivý proces.

Přitom stojí za připomenutí nálezu Ústavního soudu sp. zn. **II. ÚS 2268/07** ze dne 29. 2. 2008, ve kterém vyslovila JUDr. Eliška Wagnerová, Ph.D., jako soudce zpravodaj v dané věci následující důležité myšlenky:

„Esenciální podmínkou pro existenci nezávislé soudní moci je důvěra veřejnosti v to, že soudci při rozhodování věci usilují o spravedlivá rozhodnutí přijímaná na základě práva. Bez důvěry veřejnosti v to, že soudcův postup byl fér a respektoval vysokou mravní úroveň, nemůže být justice schopna řádně fungovat. Důvěra veřejnosti v soudní moc je tím nejcennějším, čím tato moc disponuje, a ona důvěra patří i mezi to nejcennější, z čeho může vycházet každý občan státu. Důvěra veřejnosti však není apriorně dána, nýbrž je třeba ji budovat. Je snazší o ni přijít, než ji udržet. Roky úsilí mohou být ztraceny i jen jedním nezdařeným rozhodnutím. Toto musí mít na paměti při rozhodování věci každý soudce, který na rozdíl od zákonodárce neprosazuje svoji vůli, nýbrž vždy by měl prosazovat právo v jeho ústavně konformní interpretaci. Lidská důstojnost jako hodnota je ukotvena v samých základech celého řádu základních práv obsažených v ústavním pořádku. Je s ní spojen nárok každé osoby na respekt a uznání jako lidské bytosti, z něhož plyne zákaz činit z člověka pouhý objekt státní vůle anebo zákaz vystavení osoby takovému jednání, které zpochybňuje její kvalitu jako subjektu.“

Věříme proto ve Vaše spravedlivé rozhodnutí.

Spolek na podporu nezávislé justice v ČR Šalamoun:

John Bok, předseda spolku

JUDr. PhDr. Miroslav Špadrna, Ph.D.,
místopředseda spolku

Václav Peričevič,
místopředseda spolku

Přílohy:

1. amicus curiae brief ze dne 3.11.2020
2. prohlášení odborné vědecké veřejnosti